

Onderwerp

VOG verklaringen ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen in 2022

Beslispunten

1. de kosten van 10 VOG verklaringen per politieke partij voor rekening van de gemeente te nemen.
2. De kosten te vergoeden op basis van ingediende declaraties.

Inleiding

Het gemeentebestuur heeft integriteit hoog in het vaandel en wil hier meer aandacht aan gaan besteden. In dat kader zijn er in december 2020 gesprekken gevoerd met de bestuurders van de politieke partijen door de burgemeester en de griffier, waarbij verschillende partijen aangaven al te werken met een VOG als screeningsmiddel/antecedentencheck voor de (mogelijke) kandidaten voor op de kieslijst.

In de vergadering van het presidium van 13 juli 2021 is gesproken over het stimuleren van de aanvragen van een VOG verklaring voor kandidaten op de lijsten voor de verkiezingen op 16 maart 2022.

Wat willen we bereiken

Continue aandacht voor integriteit van het lokale openbare bestuur.

Argumenten

1.1 te bevorderen dat het uitgangspunt voor alle aan de verkiezing deelnemende partijen is dat er voor alle leden op de verkiezingslijst een VOG wordt aangevraagd.

Vereisten kandidaat gemeenteraad

Aan het kandidaat stellen voor de gemeenteraad zijn slechts drie eisen verbonden:

- Een kandidaat moet minimaal 18 jaar worden in de komende raadsperiode;
- Een kandidaat mag niet uitgesloten zijn van het kiesrecht;
- Een kandidaat moet binnen de gemeentegrenzen wonen.

Ook personen met een andere nationaliteit dan de Nederlandse, mogen na vijf jaar in Nederland te hebben gewoond, zitting nemen in de gemeenteraad.

Als een kandidaat wordt gekozen, dan wordt er een geloofsbrievenonderzoek door de raad ingesteld die toetst aan de drie genoemde vereisten. Ook wordt er getoetst aan de gemeentelijke gedragscode, welke o.a. regels omtrent (onverenigbare) nevenfuncties en verboden handelingen bevat. Het onderzoeken of iemand een strafblad heeft, maakt hiervan geen deel uit.

Hoe mag een VOG (niet) gebruikt worden

Een VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) is een verklaring waarmee kan worden nagegaan of de kandidaat geen strafbare feiten heeft begaan. Voor politieke ambtsdragers is een VOG niet verplicht.

In de 'Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt de VOG genoemd als tool die

helpt bij het vergroten van het integriteitsbewustzijn onder (kandidaat) politieke ambtsdragers en het in beeld brengen van integriteitsrisico's.

VOG in verhouding tot het passieve kiesrecht

De screening van kandidaat-bestuurders maakt geen inbreuk op het passieve kiesrecht (het recht om zich kandidaat te stellen bij verkiezingen). Het is namelijk niet mogelijk om de functie als volksvertegenwoordiger afhankelijk te maken van de afgifte van een VOG.

Pas wanneer iemand door de (lokale) overheid van de kieslijst wordt gehaald omdat hij/zij geen VOG krijgt, zou er inbreuk gemaakt worden op het passieve kiesrecht.

1.2 Signaal integriteit en betrouwbaarheid (volksvertegenwoordiging)

Door een kandidaat-bestuurder te vragen een VOG te overleggen wordt een signaal afgegeven dat de politieke partij het van belang vindt om de integriteit van de leden op de kandidatenlijst te waarborgen. Dit draagt de boodschap uit dat er gewerkt wordt aan een betrouwbare volksvertegenwoordiging.

Door als gemeente (een deel van) de kosten voor de VOG's voor de kandidaten op de kieslijsten te betalen, ondersteunt de gemeente de politieke partijen bij het waarborgen van de integriteit van de leden op de kandidatenlijsten. Een gemeente is niet verplicht (een deel van) deze kosten op zich te nemen. Een gemeente heeft namelijk formeel geen rol bij het screenen van de kandidaten.

Er zijn al diverse gemeenten en lokale partijen die ervoor hebben gekozen om van kandidaat-raadsleden te vragen een VOG te overleggen. Partijen en gemeenten die het besluit genomen hebben om kandidaat-raadsleden een VOG te laten overleggen, hebben hiervoor gekozen om o.a. de volgende redenen:

- Het waarborgen van de integriteit van de leden op de kandidaat lijsten;
- Het overleggen van een VOG-verklaring zou ertoe bijdragen dat er geen raadsleden met verkeerde bedoelingen op de kieslijsten komen;
- Er wordt een signaal afgegeven in een periode waarin ondermijning van het openbare bestuur steeds meer aandacht vraagt;
- Met een VOG wordt de kans verkleind dat een aankomend raadslid een justitieel verleden heeft dat op gespannen voet kan staan met de politieke zuiverheid;
- Een VOG kan gebruikt worden voor een eventueel risicoprofielgesprek;
- Het tegengaan van een mogelijke criminele invloed op raadsleden

Kanttekeningen

1.1 het is niet mogelijk om de functie van volksvertegenwoordiger afhankelijk te maken van een VOG.

Politieke partijen zijn zelf verantwoordelijk voor een adequate screening van kandidaat-bestuurders. Uitgangspunt is hierbij dat de partij zelf alle mogelijkheden benut om eventuele

bedenkingen te onderzoeken. Het aanvragen van een VOG is daar een van de mogelijke middelen voor.

Volgens de screeningautoriteit van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Justis) kan de VOG-screening voor politieke ambtsdragers alleen effectief zijn als deze deel uitmaakt van een breder integriteitsbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen

Randvoorwaarden

Om de politieke partijen te stimuleren om te gaan werken met VOG's worden de kosten van 10 aanvragen per politieke partij op basis van declaratie door de gemeente vergoed.

Planning

nvt

Communicatie

nvt

Wat mag het kosten

Een VOG kan op twee manieren worden aangevraagd:

- digitaal door tussenkomst van de politieke partij;
- schriftelijk bij de gemeente.

Een digitale aanvraag kost € 33,85, een schriftelijke € 41,35.

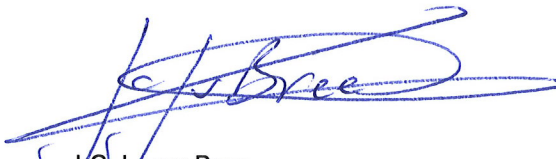
Uitgaande van de acht partijen die in 2018 hebben deelgenomen aan de verkiezingen zijn de kosten voor de gemeente:

Aantal kandidaten voor wie de VOG wordt betaald	Kosten digitale aanvraag	Kosten schriftelijke aanvraag via de gemeente
10 per fractie	€2.708,00	€3.308,00

De kosten kunnen ten laste van de begrotingspost 6010000 Raad- en raadscommissies worden gebracht. In de gemeentebegroting 2022 wordt met extra kosten van de verkiezingen rekening gehouden.

Geldrop, 13 juli 2021

Namens het presidium,
W.H.F. Geboers
griffier

J.C.J. van Bree
voorzitter

